

AJTAY-HORVÁTH VIOLA

Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék

Témavezető: Lehoczky dr. Kollonay Csilla egyetemi tanár (CEU)

A FELELŐSSÉGBIZTOSÍTÁS LEHETSÉGES HATÁSAI A MUNKAVISZONYRA

Bevezetés

A foglalkoztatás kockázattal jár, ezek lehetnek külső kockázatok, amelyeket a gazdasági tényezők befolyásolnak, így a kereslet-kínálat változása, az infláció, a jogszabályok (például adóteher) változása mind kihat a munkáltató helyzetére.

A belső kockázatok kategóriájába tartoznak a munkáltató működésével összefüggő tényezők, melyek lényeges eleme a munkaerőben (humán erőforrás) rejlő kockázat, ez a jogviszony létesítésétől a megszüntetéséig sokféle lehet. Elsőként megemlíthető a kiválasztással járó kockázat, ami abban rejlik, hogy a munkavállaló hosszútávon teljesíteni tudja-e a munkaadó elvárásait, mivel ez a munkáltató által elszenvedett károk kockázatát generálja. A munkavégzés során az egészségkárosodás jelenti a legnagyobb rizikót a munkáltató számára. Ez a károsodás lehet fizikai (baleset, foglalkozási megbetegedés) és csak néhány évtizede elismerten pszichikai (napjainkban tipikusan a munkahelyi stressz). A munkáltatók szempontjából természetesen szintén kockázati tényező a betegség, a várandósság, s mindazok az esetek, amelyeket a munkajogi szabályozás rendkívüli szabadidő alatt említ (például beteg hozzátartozó otthoni ápolása), valamint a kollektív munkajogi szereplők fellépése (sztrájk szervezése, munkaidő-kedvezmény biztosítása) is ilyennek minősül, ezek azonban jelen dolgozat keretein – a munkáltató kártérítési felelősségét előidéző kockázatok és ezen belül a kockázat biztosítási kezelésének kérdésein – kívül esnek

A külső kockázatokat a munkáltató kevésbé tudja kezelni, míg a belső kockázatok megoldására többféle lehetőség kínálkozik, ezek közül az egyik a munkáltatói felelősségbiztosítás intézménye, természetesen a kármegelőzés után. A biztosítási tevékenység lényege ugyanis éppen abban áll, hogy a biztosító a kockázatokat ellenszolgáltatás fejében átvállalja, s a kockázatközösség szintjén összegszerűen már kalkulálható kárösszegek fedezésére pénzalapot képez.

Időről időre felmerülő kérdés a munkáltatók kötelező felelősségbiztosításának bevezetése. Ennek ellenére a jogalkotó nem lépett előre az ügyben, s a gyakorlatban sem mutat számottevő emelkedést az önként kötött felelősségbiztosítások száma. Milyen hatásai lennének a felelősségbiztosítás alkalmazásának a munkaviszonyra? Képes-e a felelősségbiztosítás érvényesíteni a kárfelelőség eredeti szerepét, így a prevenció elvét? Dolgozatomban e kérdésekre kerestem a választ.

A biztosítás funkciója

A biztosítás gyökerei az ókori tengeri kereskedelmi jog szabályaihoz nyúlnak vissza, mely a veszélyközösség alapjait teremtette meg. A *lex Rhodia de iactu mercium* a rhodosi tengeri jogban ismert speciális kármegosztási szabályt honosított meg. Ennek lényege, hogy amennyiben tengeri vihar esetén a hajó könnyítése céljából árukat dobtak ki, úgy az ebből adódó kárt meg kellett osztani mindazok között, akiknek a hajó megmentéséhez vagyoni érdekük fűződött.¹

A biztosítás kora középkori kialakulását megelőzően a kártérítés a *casus nocet domino* elvével együtt a kárelosztásnak szinte kizárólagos eszköze volt.² A felelősségbiztosítás megjelenése az iparosodás által kikényszerített szigorú, azaz a vétkességtől független felelősségi alakzatokhoz köthető.³ A biztosítási védelem kialakulását elsősorban a károkozó teljesítőképességének véges volta kényszerítette ki. Kiemelendő azonban, hogy önmagában a veszélyes üzemi felelősség nem váltotta ki a biztosítási fedezet igényét, hanem e jogintézményt az üzemi balesetekért való munkaadói helytállás nehézsége hívta életre.⁴ A vasút ugyanis, mint az első veszélyes üzem, képes volt a hatalmas anyagi teherrel járó kártérítési összegek megfizetésére, míg a korabeli munkaadóknak ehhez nem volt elég anyagi forrásuk. E biztosítási módozatból fejlődött ki a társadalombiztosítás intézménye is.⁵

A klasszikus tanítás szerint a kártérítési felelősség kétféle funkciót tölt be: egyrészt a károkozások elleni védekezést ösztönzi (felelősségi szempont), másrészt kárelosztási funkciója van (kárelosztási szempont).⁶ A kárelosztási funkció az anyagi kompenzáció révén jut érvényre, s ily módon a károkozással fellépő társadalmi feszültség helyreállítása a cél. A kártérítés fizetésére irányuló potenciális kötelezettség olyan törekvéseket vált ki, mely a tényleges kötelezettség beálltának elkerülését szolgálja. E törekvések két irányba mutatnak Eörsi Gyula szerint: a felelősségbiztosítás, valamint a károkozások megelőzése, elhárítása, csökkentése irányába.⁷

A kompenzáció révén a kártérítési felelősség abban az esetben tudja betölteni rendeltetését, ha egyrészt van olyan személy, akit saját magatartása vagy érdekeltsége (például a károkozóhoz fűződő megbízói vagy munkáltatói szerepe) révén felelőssé lehet tenni, másrészt az illető képes a kártérítési követelést teljesíteni.⁸ A biztosítás éppen ezt a teljesítőképességet teremti meg anélkül, hogy a biztosító a kétoldalú kárkötelemben részt venne. E szerződéstípus tehát kiegészíti a kárkötelmet, segít érvényre juttatni annak funkcióját, a károkozással megbomlott társadalmi egyensúly helyreállítását.

¹ FÖLDI – HAMZA 2008. 529.

² EÖRSI 1966. 20.

³ CSÁKÓ 2000. 15.

⁴ CZUGLERNÉ, 82-85., ld. még CSÁKÓ 2000. 22-23., PRUGBERGER 2001. 347.

⁵ Németországban a betegségi biztosítást 1883-tól, a baleseti biztosítást 1884-től, a nyugdíjbiztosítást 1889-től vezették be.

⁶ EÖRSI 1966. 16.

⁷ U.o.

⁸ BÁRDOS 2004. 3-6.

Felmerülhet a kérdés, hogy a kárbiztosítás nem csökkenti-e, vagy akár nem szünteti-e meg a felelősség másik fő funkcióját, a prevenció elvét, annak tudatában, hogy a biztosító biztosan kielégíti a kártérítés jogcímén követelt összeget. Kétségtelen, hogy a prevenció elve akkor érvényesül messzemenően, ha a kárt a károkozóra telepítik. Álláspontom szerint azonban nem kell attól tartani, hogy a biztosítás – legyen az önkéntes vagy kötelező formájú – megszünteti a kárfelelősség preventív hatását. Ez az állítás a következő érvekkel támasztható alá.

Egyrészt a biztosító társaságok piaci alapon szervezettek, a biztosító díjképzésével nemhogy csökkentené, hanem akár fel is erősíti a prevenció elvét. A biztosítási díj alapját minden esetben a kockázati költségek adják, a biztosító díjképzésének kiindulópontja a kockázat-elbírálás.⁹ A biztosítási szerződés megkötése előtt ezért már jelentősége van annak, hogy a szerződni kívánó fél korábban milyen kármegelőző intézkedéseket fogantatosított, vagy számszerűsítve milyen összegben és hány alkalommal okozott kárt, hiszen a kezdő biztosítási díjat ettől függően fogják megállapítani. A szerződés fennállta alatt pedig a gépjármű-felelősségbiztosításnál már jól bevált bonus-malus rendszer szintén prevencióra ösztönöz azáltal, hogy fenntartja a károkozó anyagi érdekelttségét. Tehát, ha a károkozó nem tanúsítana kármegelőző, kárcsökkentő magatartást, úgy a veszélyhelyzetek növekedésével a károkozó magatartások is növekednének, ami maga után vonná a biztosítási díj emelkedését. A bonus-malus rendszer lényege abban ragadható meg, hogy ha bizonyos időn keresztül nem következik be biztosítási esemény, úgy a biztosított fél valamilyen kedvezményben részesül (például díjcsökkentés, díjvisszatérítés, az önrészesedés összegének csökkentése), e kedvezmény legtöbbször a díjcsökkentés. Másrészt a biztosító regressz igénye, valamint az önrészesedés összegének módosítása szintén felerősítheti a prevenció elvének érvényre juttatását. A biztosítót ugyanis az általa megtérített kár mértékéig megtérítési igény illeti meg a károkozóval szemben.¹⁰

Felelősségbiztosítási szerződés a Polgári Törvénykönyvben

Ahhoz, hogy a felelősségbiztosítás előnyeit számbavegyük, elsőként a biztosítási szerződés jellegzetességeit szükséges rögzíteni. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6: 439. § (1) bekezdése a biztosítási szerződést akként határozza meg, hogy biztosítási szerződés alapján a biztosító köteles a szerződésben meghatározott kockázatra fedezetet nyújtani, és a kockázatviselés kezdetét követően bekövetkező biztosítási esemény esetén a szerződésben meghatározott szolgáltatást teljesíteni; a biztosítóval szerződő fél díj fizetésére köteles. A biztosító fő kötelezettsége tehát a fedezet nyújtása, meghatározott kockázatok viselése, azaz *praestare* típusú szolgáltatás, míg a szerződő fél e fedezet ellenértékét köteles megfizetni.¹¹

⁹ FARKAS 2002. 11. fk.sze.hu/downloadmanager/download/nohtml/1/id/43/ (2016. 06. 29.)

¹⁰ Ptk. 6:468. § (1)

¹¹ VÉKÁS (szerk.) 2013. 903.

A biztosító szolgáltatása alapján a szakirodalom kár- és összegbiztosítások között különböztet.¹² Előbbi esetén a biztosító a biztosított kárának meghatározott módon és mértékben történő megtérítésére vagy más szolgáltatás nyújtására köteles (felelősségbiztosítás, vagyonbiztosítás, jogvédelmi biztosítás), míg utóbbi esetén meghatározott összeg megfizetése a szolgáltatás tárgya (életbiztosítás, balesetbiztosítás).¹³

A Ptk. a kárbiztosítások körében külön pontban rögzíti a felelősségbiztosítási szerződés speciális szabályait, amelynek alapján a biztosított követelheti, hogy a biztosító a szerződésben megállapított módon és mértékben mentesítse őt olyan kár megtérítése, illetve sérelemdíj megfizetése alól, amelyre jogszabály értelmében köteles.¹⁴ Lényeges, hogy a károsult igényét – jogszabály eltérő szabályozása hiányában – közvetlenül a biztosító ellen nem érvényesítheti. A biztosító főszabályként a károsultnak teljesít, a károsult részére csak akkor, ha a biztosított előzőleg már kiegyenlítette a károsult követelését.¹⁵ A károsultat védi az a szabály, mely szerint amennyiben a károsult a felelősségét vagy az összegszerű helytállás mértékét nyilvánvalóan megalapozatlanul vitatja, úgy a biztosító jogosult a károsultnak teljesíteni. Az alaptalan vitatás többletköltsége a biztosítottat terheli.¹⁶ A jogi szakértelemmel rendelkező biztosítótársaságok ilyen módon megóvhatják a kárkötelem alanyait a felesleges pereskedéstől, ezzel energiát és pénzt spórolva meg biztosítottjuknak. A biztosított számára további előnyt jelent, hogy a biztosítónak egy esetleges per során az eljárási költségeket, valamint a jogi képviselő költségeit és a kamatokat is meg kell térítenie, ez utóbbiakat akkor is, ha azok összege a kártérítési összeggel együtt meghaladná a biztosítási összeget.¹⁷

A Ptk. a kárbiztosítások közös szabályai körében rögzíti, hogy a biztosító mentesül a szolgáltatási kötelezettsége alól többek között akkor, ha bizonyítja, hogy a kárt jogellenesen, szándékos vagy súlyosan gondatlan magatartással

- a szerződő fél vagy a biztosított;
- az általános szerződési feltételben meghatározott munkakört betöltő alkalmazottjuk, tagjuk vagy megbízottjuk; vagy
- a biztosított jogi személynek az általános szerződési feltételben meghatározott vezető beosztású tisztségviselője vagy a biztosított vagyontárgy kezelésére jogosított tagja, munkavállalója vagy megbízottja okozta.¹⁸

¹² U.o.

¹³ U.o.

¹⁴ Ptk. 6:470. §

¹⁵ Ptk. 6:472. § (1) bekezdés

¹⁶ Ptk. 6:472. § (2) bekezdés

¹⁷ Ptk. 6:470. § (2)-(3) bekezdés

¹⁸ Ptk. 6: 464. § (1) bekezdés

A munkáltatói felelősségbiztosítás

Ahogy a felelősségbiztosítás történeti fejlődéséből kiderül, e szerződéstípust éppen az üzemi balesetekért történő munkáltatói helytállás hívta életre. Jelentős szerepet játszott kialakulásában, hogy ezáltal elkerülhetővé vált a munkáltató és munkavállaló közötti jogvitából eredő feszültség.¹⁹ Olyan tevékenységek során, ahol a kárgyakoriság nagy és a kárnagyság magas, és éppen ezért a jogi felelősség is objektív, ott a legcélszerűbb kockázatkezelési technika a biztosítás. Hazánkban a munkaadók önkéntes alapon kötnek felelősségbiztosítási szerződést, azonban ezek száma csekély, annak ellenére, hogy csaknem minden biztosító kínálatában szerepel e szerződéstípus. A felmérésekből az derül ki, hogy a kis-és középvállalkozások negyede nem rendelkezik sem vagyon-, sem felelősségbiztosítással.²⁰ Tekintettel arra, hogy a felelősségbiztosításnak csak egyik típusa a munkáltatói felelősségbiztosítás, ebből következően annak biztosítottága ennél is alacsonyabb.

Kiemelendő, hogy egyes országokban kötelező a munkáltatóknak felelősségbiztosítást kötniük, ilyen ország például az Egyesült Királyság, Németország, Franciaország és Ausztria.²¹ A biztosítási elvű rendszerekben a kártérítési út marginális szerepet tölt be, ezzel együtt a kártérítési perek száma is minimális.²²

A 2012-es Munka Törvénykönyve kodifikálása során a kárfelelősségi szabályok módosításával párhuzamosan lehetőség lett volna újragondolni a felelősségbiztosítás kötelezővé tételét, amely azonban elmaradt.

A kötelező felelősségbiztosításnak pozitívuma, hogy nemcsak a károsult munkavállalónak nyújt garanciát a kártérítések megfizetésére, hanem a munkáltatókat is védi a váratlan, nagy összegű kiadásoktól, emellett e rendszer megkíméli mindkét felet az elhúzódó bírósági igényérvényesítéstől és az olyan bírói döntésektől, amellyel egyik fél sem elégedett. A munkáltató szempontjából azért előnyös e kockázatkezelési mód, mert a biztosítás csökkenti a vállalkozások működési kockázatát, valamint az alaptalan kártérítési igényeket.²³ Ez azért is lényeges, mert egy súlyosabb munkabaleset következtében fennálló kártérítési igény egy vállalkozás egész fennállását veszélyeztetheti. A munkavállaló oldaláról nézve szintén biztonságot jelent a felelősségbiztosítás, hiszen a munkavállaló kártérítési igényeinek biztos fedezete van, továbbá a bírói út elkerülésével az anyagi kompenzáció megtérítése gyorsabb, gördülékenyebb. Jogvita esetén a biztosító jogi apparátusa látja el a perképviselést, s a biztosítás magában foglalja az egyéb jogi költségeket (perköltség, illeték), valamint a kamatköveteléseket is, ilyen módon ennek megfizetése alól is mentesül a munkáltató.²⁴

¹⁹ CSÁKÓ 2000. 23.

²⁰ http://www.biztositasiszemle.hu/cikk/elemzesek/minden_negyedik_kkv_vedtelen.5625.html (2016. 06. 28.)

²¹ Employer's Liability Compulsory Insurance Act 1969

²² Összefoglalóan ismerteti: KUN 2014. 115.

²³ HERGERT – JUHÁSZ – SZOLYKA 2015. 43.

²⁴ Ptk. 6:470. § (2)-(3)

A kötelező felelősségbiztosítás ellen azt az érvet hozzák fel, hogy megdrágítja a foglalkoztatás költségeit, s ezzel az élömunka árát. Ez az érv nyilvánvalóan csak rövidtávon igaz, hosszútávon viszont a biztosítás éppen csökkenti a munkáltató költségeit. Amennyiben az a cél, hogy olyan gazdasági társaságok jöjjenek létre, amelyek néhány évig működnek, majd az első káresemény után fizetésektelenségük miatt jogutód nélkül megszűnnek, úgy ilyen perspektívában a kötelező felelősségbiztosítás valóban növeli a foglalkoztatás költségeit. Belátható azonban, hogy az ilyen rövidtávú gondolkodás nemcsak a munkavállalóknak, hanem a piac többi szereplője számára is hátrányos. Hosszútávon ugyanakkor a biztosítás kiegyenlíti a ráfordításokat.

A másik érv, amellyel a felelősségbiztosítás ellenzői érvelnek az, hogy a biztosítási modell nem érvényesíti a munkajogi felelősség elrettentő hatását, s így rontja a megelőzés elvét.²⁵ Ebből következően a kötelező felelősségbiztosítás még inkább csökkentené a munkáltatók preventív szemléletét, amely a káresemények növekedéséhez vezetne. Nagy László az állami központosított gazdálkodás idején az 1960-as években szintén ilyen álláspontot foglalt el, amikor úgy fogalmazott, hogy a kötelező felelősségbiztosítás bevezetésével az anyagi felelősség helyett olyan kárelosztási mechanizmus intézményesülne, amely lemondana az anyagi felelősség szankcionáló, büntető és ezzel nevelő jellegéről.²⁶ Nem szabad elfeledni azonban, hogy a piacgazdaságban ez az érv meghaladott és cáfolható, ugyanis biztosítástechnikai eszközökkel a munkáltatói felelősségbiztosítás – a már említett kötelező gépjármű-felelősségbiztosításhoz hasonlóan – a preventív hatást közvetett módon éppen erősíti.

Ennek alátámasztására érdemes a hazai nagy biztosítók általános szerződési feltételeit (a továbbiakban: ÁSZF) megvizsgálni. A munkáltatói felelősségbiztosításoknál a kockázatviselés tárgya a biztosítottal munkaviszonyban álló személyek munkabalesete miatt és címén a biztosítottal szemben támasztott – kártérítési követelés, amelyekért a biztosított a magyar jog szerint kártérítési felelősséggel tartozik. A biztosító továbbá megtéríti az ugyanezen jogalapról fakadó sérelemdíj iránti követeléseket, amely vállalás magából a Ptk. rendelkezéséből is következik.²⁷ Ezen túlmenően a biztosítók általában a biztosítottal szemben a társadalombiztosítás által támasztott megtérítési igényt is fedezik. Változó, hogy a biztosítási „alapszolgáltatás” kiterjed-e a munkaerő-kölcsönzésben, illetve külföldön kiküldetésben foglalkoztatott munkavállalókra, vagy e személyi köröket illetően külön meg kell állapodni.²⁸

A biztosítók kizárják a kockázatviselés köréből a foglalkozási megbetegedésből eredő, valamint a foglalkozási megbetegedésnek nem minősülő, de munkahelyi, munkaköri ártalom miatt támasztott kártérítési igényeket.²⁹ Ebből következően ezekben az esetekben a munkajogi kárfelelősség szabályai előtérbe kerülnek.

²⁵ Összefoglalóan ismerteti: KUN 2014 96.

²⁶ NAGY 1964. 45-50.

²⁷ Ptk. 6:470. § (1)

²⁸ Vö. az Allianz Hungária Zrt. és a Generali-Providencia Biztosító Zrt. ÁSZF-jét.

²⁹ Így rendelkezik például az Allianz Hungária Zrt., a Generali-Providencia Biztosító Zrt., az AEGON Magyarország Általános Biztosító Zrt., az MKB Általános Biztosító Zrt., a Groupama Garancia Biztosító

A vizsgált ÁSZF-ek mindegyike rögzítette, hogy a biztosító mentesül a biztosítási szolgáltatás teljesítése alól, ha a baleset ismételten ugyanazon munkavédelmi szabály be nem tartása miatt következett be, vagy ha a bíróság határozata alapján a baleset a munkavédelmi szabályok súlyosan gondatlan megsértése miatt következett be. A harmadik tipikus mentesülési eset, ha a munkaügyi felügyelőség munkavédelmi szabálysértés elkövetése miatt a munkáltatót meghatározott összeget meghaladó pénzbírsággal sújtja. A tűrészatáron belüli bírságösszeg biztosítónként eltérő. A tipikus mentesülési esetkör alapján megállapítható, hogy a biztosítási szerződés nem annulálja a kárfelelősség munkajogi szabályait, s ezzel együtt a prevenció elvének érvényesülését.

A biztosított közvetlen anyagi érdekelttségének fenntartását, s így a munkavédelmi szabályok betartását szolgálhatja még három további biztosítástechnikai módszer.

Az egyik a már említett bonus-malus rendszer. E módszerrel a biztosító a munkajogi szabályok betartását, a megelőzést szolgáló óvintézkedések kiépítését, a kármentességet honorálhatja azzal, hogy csökkenti a munkáltató biztosítási díját. Ezzel szemben az ismételt munkavédelmi szabályszegés vagy a rendszeres káresemények növelik a díjakat. Belátható, hogy e rendszer közvetlenül visszahat a munkaviszonyra és a munkáltató magatartására, amennyiben a kár megelőzésére, a munkavédelmi szabályok betartására ösztönzi a munkáltatót. A kötelező felelősségbiztosítás ellenzőinek megfontolandó érv, hogy e biztosítási forma jól működik a közlekedési ágazatban, s nyilvánvalóan nem történik több közlekedési baleset amiatt, hogy mindenki biztosított és a károkat úgyis a biztosító rendezi.

A második biztosítástechnikai módszer az anyagi érdekelttség fenntartására az önrészesedés kikötése a szerződésben, amely alapján a keletkezett kár meghatározott részét a károkozó viseli.³⁰

A harmadik módszer a kárlimit alkalmazása. A biztosító szerződésében kikötheti biztosítási eseményenkénti és az adott biztosítási időszakra szóló maximális biztosítási összeget. A biztosító a limit összegéig vállalja a munkáltató kártérítési kötelezettségének megtérítését, ezért ha a limit túl alacsony, jelentős kötelezettség marad a munkáltatóra.³¹ A kárlimit alkalmazásával tehát szintén fenntartható a munkáltató érdekelttsége a károk elkerülésében.

Végül megemlítendő, hogy nemcsak a munkajogi felelősség hat ösztönzőleg a prevencióra, hanem egy káresemény nyilvánvalóan maga után vonhatja a polgári jogi, a büntetőjogi vagy a közigazgatási jogi szankciókat is. Emellett olyan jogon kívüli eszközök is felerősítik a kármegelőzést, mint a felelős vállalatirányítás vagy a munkáltató cég szakmai presztízse.

Zrt. és az UNIQA Biztosító Zrt. ÁSZF-je.

³⁰ DÉVÉNYI 1972. 367.

³¹ HERGERT – JUHÁSZ – SZOLYKA 2015. 46.

Felhasznált irodalom

BÁRDOS Péter: Az új Ptk. kárfelelősségi fejezete. In Polgári Jogi Kodifikáció, 2004/5-6. szám. 3-6.

CZUGLERNÉ Ivány Judit: A munkajogi felelősség elméleti problémái ELTE, 1990. „A jogi felelősség- és szankciórendszer fejlesztésének elméleti alapjai” c. sorozat keretében. No 25.

CSÁKÓ Györgyi: A károsult védelme a felelősségbiztosításban, PhD értekezés, Miskolc 2000.phd.lib.uni-miskolc.hu/JaDoX_Portlets/documents/document_5610_section_854.pdf (2016. 06. 20.).

DÉVÉNYI György: A munkajogi felelősség és biztosítás. In Jogtudományi Közlöny 1972/8. szám, 363-368.

EÖRSI Gyula: A polgári jogi kártérítési felelősség kézikönyve, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest 1966.

FARKAS Szilveszter: Biztosítási ismeretek gazdasági menedzserek számára, Győr 2002.file:///C:/Users/User/Downloads/biztositasi_ismeretek_gazdasagi_menedzserek_szamara_oktatasi_segedlet.pdf (2016. 06. 29.).

FÖLDI András – HAMZA Gábor: A római jog története és intézményei, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2008.

HERGERT Ottó – JUHÁSZ Istvánné – SZOLYKA Lilla: Munkabalesetek biztosítással Megtörtént esetek tanulságai. In: Munkavédelem és biztonságtechnika, Nemzetgazdasági Minisztérium, Budapest 2015/3. szám, 43 – 46.

KUN Attila: A munkahelyi egészségkárosodások megtérítése a magyar munkajogban – felelősségi szabályok és kompenzáció. *Magyar Munkajog* E-Folyóirat, 2014/1. http://epa.oszk.hu/02500/02566/00001/pdf/EPA02566_magyar_munkajog_kun_091-119.pdf (2016. 06. 25.) 91 – 119.

NAGY László: Anyagi felelősség a munkaviszony keretében okozott károkért, Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest, 1964.

PRUGBERGER Tamás: Európai és magyar összehasonlító munka- és közszolgálati jog KJK Kerszöv, Budapest 2001.

VÉKÁS Lajos (szerk.): A Polgári Törvénykönyv magyarázatokkal, CompLex Kiadó, Budapest, 2013.

LIABILTY INSURANCE'S EFFECTS ON EMPLOYMENT RELATIONS

Employer's liability insurance has advantages for both employer and employee. Among others insurance reduces the operational risks of the employer and it means guaranteed coverage for the employee in case of damage. Insurance does not reduce the employer's preventive attitude and in the long run it does not increase the cost of employment either. It is obvious that the application of the insurers' risk management and fund management methods can increase the the employer's preventive attitude, which has effects on the individual's employment as well. Thus, the function of the legal institution regarding the prevention of damage is sustainable. Based, on the one hand, on the above arguments and, on the other hand, on the experiences of other European countries, the implementation of the compulsory liability insurance for the employers would be recommendable in Hungary as well.